

vrijdag 16 september · 15.30 - 16.30 uur
Sint Servaasbasiliek en Theater aan het Vrijthof

Festivalopening · ‘Jesu, meine Freude’

Marcel Verheggen · orgel
Currende o.l.v. Erik Van Nevel

I.

15.30 - 15.50 uur · Sint Servaasbasiliek

Marcel Verheggen · orgel

Sigfrid Karg-Elert 1877-1933
Symfonisch koraal opus 87 nr.2 (1913)
‘Jesu, meine Freude’
I. Introduzione / Inferno
II. Canzone
III. Fuga con Corale

II.

16.00 - 16.30 uur · Theater aan het Vrijthof

Currende o.l.v. Erik Van Nevel

Johann Sebastian Bach 1685-1750
Jesu, meine Freude BWV227 (1723)
I. Jesu, meine Freude
II. Es ist nun nichts Verdammliches
III. Unter deinem Schirmen
IV. Denn das Gesetz
V. Trotz dem alten Drachen
VI. Ihr aber seid nicht fleischlich
VII. Weg mit allen Schätzen
VIII. So aber Christus in euch ist
IX. Gute Nacht, o Wesen
X. So nun der Geist
XI. Weicht, ihr Trauergeister

Currende o.l.v. Erik Van Nevel

Marina Smolders, Sarah Abrams,
Michaela Riener en Annelies Brants · sopraan
Kerlijne Van Nevel en Gunther Vandeven · alt
Michiel Haspeslagh en Lode Somers · tenor
Joachim Brackx en Paul Mertens · bas
Bart Naessens · orgel Frank Wakelkamp · cello
Hendrik-Jan Wolfert · violone

Sigfrid Karg-Elert

Symfonisch koraal 'Jesu, meine Freude'

Het symfonisch koraal *Jesu, meine Freude* van Sigfrid Karg-Elert is de tweede van zijn *Drei Sinfonische Choräle opus 87* voor orgel. Karg-Elert droeg het op aan Karl Straube – dirigent, organist en Thomas-cantor – die aanvankelijk veel voor hem betekende, maar met wie hij later op voet van oorlog kwam. In 1926 geeft Sigrid Karg-Elert de volgende typering van het werk:

'Deel I: Inferno-visioen (angst, leed, berouw, smartelijkst verlangen).

Deel II: Canzone, 'Gij zijt mijn vreugde' (in rijk-romantische barokstijl, zoals de bouwmeesters uit de Middeleeuwen de verheerlijking van Jezus uitdrukten in een stijl van verfijnde arabesken en sierlijkheid).

Deel III: Fuga (Het doordringen vanuit de nacht van het bestaan, naar het licht van het enig ware inzicht: *Jesu, meine Freude*). Combinatie van de fuga en het koraal met aan het slot: homofoon koraal, onrust, haast en al het gedoe is afgelegd, eenvoudig natuurlijk en toch kernachtig staat meer dan levensgroot voor ons: *Jesu, meine Freude* (C-gr.)'

En Karg-Elert voegt daaraan toe:

'Opus 87/2 is de 'koningin' onder mijn orgelwerken. Ze zal de laatste twijfelaars aan mijn belang temidden van alle Duitse orgelcomponisten in mijn voordeel beslechten. Voor de massa is het werk te moeilijk... daarom wordt het over vijftig jaar nog steeds gespeeld, terwijl mijn 'kleine grut' dan verwelkt is'.

Johann Sebastian Bach

Jesu, meine Freude BWV227

De begrafenis in 1723 van de vrouw van het hoofd der posterijen ('Ober-Post-Meisterin') in Leipzig was vermoedelijk de aanleiding voor een opdracht aan Bach om het motet *Jesu, meine Freude* te schrijven. De tekst van dit motet treft de essentie van het festivalthema van dit jaar. Het vijfstemmige motet bestaat uit elf korte episodes. Zes strofen van het koraal *Jesu, meine Freude*, afgewisseld met vijf fragmenten uit Paulus' brief aan de Romeinen uit het

Nieuwe Testament. Bach heeft voor een opvallend symmetrische opbouw gekozen. Het eerste deel correspondeert met het elfde, het tweede met het tiende, enzovoort. Het middelste deel wordt gevormd door een uitgebreide fuga ('Ihr aber seid nicht fleischlich').

Zo creëert Bach een architectuur van contrasterende delen. De piëtistische koraalstrofen benadrukken de vreugde om de bevrijdende wet waarover Paulus spreekt in de tussenliggende delen. Deze kan als volgt worden samengevat: 'Denn das Gesetz des Geistes [...] hat mich frei gemacht.'

Na een eenvoudige vierstemmige zetting van het koraal volgt de eerste bijbeltekst ('Es ist nun nichts') in een vijfstemmige zetting, waarin de generale pauzes het woord 'nichts' uitbeelden. De tweede strofe van het koraal wordt gevolgd door een trio voor solisten, twee sopranen en een alt. In het hiermee corresponderende deel, het lieflijke slaapliedje 'Gute Nacht' is het trio uitgebreid met een tenor en zingt de alt de koraalmelodie. In de derde strofe van het koraal ('Trotz dem alten Drachen') heeft Bach de oorspronkelijke melodie losgelaten, wat hem de gelegenheid geeft de tekst muzikaal te illustreren. Het 'woelen van de wereld' wordt weergegeven door drukke loopjes van zestienden en het 'springen' en de 'afgrond' met een dalende octaafsprong.

Jesu, meine Freude

Jesu, meine Freude,
Meines Herzens Weide,
Jesu, meine Zier,
Ach wie lang, ach lange
Ist dem Herzen bange
Und verlangt nach dir!
Gottes Lamm, mein Bräutigam,
Außer dir soll mir auf Erden
Nichts sonst Liebbers werden.

Es ist nun nichts Verdammliches an denen,
die in Christo Jesu sind, die nicht nach dem Fleische
wandeln, sondern nach dem Geist.

Unter deinem Schirmen
Bin ich vor den Stürmen
Aller Feinde frei.
Lass den Satan wittern,
Lass den Feind erbittern,
Mir steht Jesus bei.
Ob es itzt gleich kracht und blitzt,
Ob gleich Sünd und Hölle schrecken:
Jesus will mich decken.

Denn das Gesetz des Geistes, der da lebendig
macht in Christo Jesu, hat mich frei gemacht von
dem Gesetz der Sünde und des Todes.

Trotz dem alten Drachen,
Trotz des Todes Rachen,
Trotz der Furcht darzu!
Tobe, Welt, und springe,
Ich steh hier und singe
In gar sichrer Ruh.
Gottes Macht hält mich in acht;
Erd und Abgrund muss verstummen,
Ob sie noch so brummen.

Ihr aber seid nicht fleischlich, sondern geistlich, so
anders Gottes Geist in euch wohnt. Wer aber
Christi Geist nicht hat, der ist nicht sein.

Weg mit allen Schätzen!
Du bist mein Ergötzen,
Jesu, meine Lust !
Weg ihr eitlen Ehren,
Ich mag euch nicht hören,
Bleibt mir unbewusst!
Elend, Not, Kreuz, Schmach und Tod
Soll mich, ob ich viel muss leiden,
Nicht von Jesu scheiden.

So aber Christus in euch ist, so ist der Leib zwar tot
um der Sünde willen; der Geist aber ist das Leben
um der Gerechtigkeit willen.

Gute Nacht, o Wesen,
Das die Welt erlesen,
Mir gefällst du nicht.
Gute Nacht, ihr Sünden,
Bleibet weit dahinten,
Kommt nicht mehr ans Licht!
Gute Nacht, du Stolz und Pracht!
Dir sei ganz, du Lasterleben,
Gute Nacht gegeben.

So nun der Geist des, der Jesum von den Toten
auferwecket hat, in euch wohnt, so wird auch
derselbige, der Christum von den Toten auferwec-
ket hat, eure sterbliche Leiber lebendig machen um
des willen, dass sein Geist in euch wohnt.

Weicht, ihr Trauergeister,
Denn mein Freudenmeister,
Jesus, tritt herein.
Denen, die Gott lieben,
Muss auch ihr Betrüben
Lauter Zucker sein.
Duld ich schon hier Spott und Hohn,
Dennoch bleibst du auch im Leide,
Jesu, meine Freude.

*tekst · Johann Franck (1653)
Romeinen 8, verzen 1, 2, 9-11*

Marcel Verheggen · orgel

Marcel Verheggen studeerde orgel en muziektheorie
aan het Conservatorium van Maastricht. Na het be-
halen van het diploma UM met onderscheiding, zette
hij zijn orgelstudie voort bij Guy Bovet in Zwitserland.
Hij is als organist verbonden aan de Sint Servaasbasi-
liek in Maastricht en beheerst een breed repertoire.
Op internationale orgelconcoursen behaalde hij diverse
prijzen voor zowel interpretatie als improvisatie. Ver-
der is hij actief als orgeldocent aan de Hogeschool
Thorn, als bestuurslid van de diocesane St. Gregorius-
vereniging en als adviseur van de Katholieke Klokken-
en Orgelraad. Tevens is hij redacteur van de vijftien-
delige encyclopedie *Het historische orgel in Nederland*
en artistiek leider van de Maastrichtse orgelserie
Pro Organo.

Currende

Currende werd in 1974 opgericht. Het gezelschap heeft speciale affiniteit met muziek uit de zeventiende eeuw en met het repertoire van de Vlaamse polyfonisten.

Voor de labels Accent en Eufoda heeft Currende opnamen gemaakt met muziek van onder anderen De Wert, Willaert, Lassus, Schütz, Carissimi, Hassler, Marenzio en Buxtehude. Ook de grote werken van Bach en Mozart behoren tot het repertoire.

Erik Van Nevel

Erik Van Nevel studeerde hobo, zang en directie aan het Lemmensinstituut in Leuven en aan de Koninklijke Conservatoria in Brussel en Antwerpen. Daarna volgde hij specialisatiecursussen in Groot-Brittannië, Duitsland en Nederland.

Hij is oprichter en dirigent van Currende, dat geregeld te gast is op de grote Europese Festivals. In solistische

bezetting treedt hij ook op als zanger met het Currende Consort. Gedurende vele jaren was hij een enthousiast zanger in het Huelgas Ensemble van zijn oom Paul.

Van 1983 tot 2000 was Erik Van Nevel kapelmeester van de Brusselse kathedraal. Hij heeft er de Capella Sancti Michaelis opgericht.

Zowel met Currende als met het Brussels Kathedraalkoor maakte hij verschillende cd-opnamen die door de internationale muziekers zeer positief werden ontvangen.

Erik Van Nevel doceert koordirectie, kamermuziek en oude muziekpraktijk aan het Lemmensinstituut. Daarnaast geeft hij privéles aan dirigenten en zangers en wordt hij uitgenodigd ensembles en groepen muzikaal te coachen. Jaarlijks geeft hij cursussen voor dirigenten, koor- en ensemblezangers. Zowel algemene koor- en dirigeertechniek als de meer specifieke uitvoeringspraktijk komen daarbij aan bod.

Dit concert wordt opgenomen door KRO Radio 4. Uitzending zal plaatsvinden op woensdag 21 september 2011 in het programma Avondconcert tussen 20.00 en 23.00 uur.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra Maastricht, Theater aan het Vrijthof Maastricht en KRO Radio4

- FESTIVALDIRECTIE Jacques Giesen en Hugo Haeghens
- BESTUUR Jean Jacobs, Eddy Klomp en Bas Huijser
- PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen, Hugo Haeghens, Stijn Boeve, Fons Dejong (Theater aan het Vrijthof), Russell Postema, Sylvester Beelaert (KRO) en Jos Leussink (hors catégorie)
- PROJECTLEIDING EN FONDSWERVING Stijn Boeve
- MARKETING EN PUBLICITEIT Edmée Janssen
- PRODUCTIE Peter Noten
- UITBALIE Hanneke Roymans
- TECHNIEK Peter Vanhex
- FACILITAIR Roel Schoenmaeckers en Claire Dullens
- FINANCIËN Jos Spauwen en Joyce Paquay
- REDACTIE Philip Leussink (vormgeving) en Jacinta Wetzler
- BASISONTWERP Dorine Verharen bNO

Stichting Musica Sacra Maastricht
Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
info@musicasacramaastricht.nl • www.musicasacramaastricht.nl

- MET DANK AAN Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, KRO Radio4, Prins Bernhard Cultuurfonds, VSBfonds, Fonds voor Cultuurparticipatie, Stichting Elisabeth Strouven, Maastricht VIA 2018, RKK, Stichting Kanunnik Salden Nieuwenhof, de Vrienden van Musica Sacra Maastricht, Limburgs Festival Platform, Zuiderlucht, RTV Maastricht, VVV Maastricht en Cultuurzomer, L1 Radio en Televisie en Dagblad De Limburger (Media Groep Limburg) voor de financiële en promotionele ondersteuning.
- SAMENWERKINGSPARTNERS Lumière Cinema Maastricht, Selexyz Dominicanen, Conservatorium Maastricht, Academie Beeldende Kunsten Maastricht, Toneelacademie Maastricht, Tout Maastricht, Maastricht VIA 2018, Opera Zuid, Limburgs Symfonie Orkest, Intro in situ, Bonnefantenmuseum, Studium Chorale, RKK, Dr. Fons Kurris, Ds. Joen Drost, Dom Adrianus Lenglet, RTV Maastricht, alle deelnemende muzikanten (Participatieproject 'In C') en locaties.

STEUN HET FESTIVAL

Voor een bijdrage vanaf € 30 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie www.musicasacramaastricht.nl voor meer informatie en aanmelding.

theater
aan het vrijthof

KRO

RKK

Radio 4

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

provincie limburg

TV FM TXT NL

Limburgs
festival
platform

STICHTING ELISABETH STROUVEN

zuiderlucht
cultureel maatschap

Gemeente Maastricht

M MAASTRICHT

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

VSBfonds

Prins Bernhard
Cultuurfonds

De Limburger
Limburgs Dagblad

maastricht:
STER DOOR DE STEDEN

STICHTING
Kunst en
Vrijheid

MAASTRICHT
VIA 2018

MAASTRICHT
VIA 2018